

Anneke

takten till uppror som så när hade utplånat kolonin. Fred slöts med stammarna 1645 men kriget mellan Kieft och den ritträdige Ewardus fortsatte.

Vandringen

Låt oss följa familjen Bogardus en septembersöndag 1645 när de lämnar huset på Pearl Street för att komma till högmässan. Först kommer Anneke med tvååringen Jonas och med nyfödde Pieter på armen. Ewardus, rosig och rundhyllt, har med sig Cornelis, nyss fyllda fem och Annaje, nioåringen som är dotter till Rolf. Några steg efter går Jan, 9, Sytje 12 och Trijutje som är 16 och giftasvuxen. Det är en vacker höstdag och familjen tar vägen förbi kanalen där svarta angolaner har hegladigt från lastningen på fruktpråmarna. Ewardus hälsar på Emanuel van Angola som han nyligen döpte i kyrkan. Äldre slavar har köpt sig fria och blivit egtra bönder inte långt från Bogardus marker. Fast så många slavar finns inte i kolonin ännu, för kompaniet får bättre betalt för dem i Ascincien.

Vandringen fortsatt längs de helgstilla kajerna. Magistratens älderman i ämbetsdräkt och höga hattar med silverspännen avhandlar veckans spörsmål Ute på East River syns indianer i kanoter; kommer de för att byta varor eller tänker de sjåla i odlingarna? Trots freden finns rädslan kvar.

Några kolonister dröjer sig kvar i staden dit de tog sin tillflykt under oroligheterna. Ett antal förlorade livhanken, till och med i Jonas Beoncks indianvänliga mönstersamhälle i Beoncks land, som idag heter Bronx. Pristsonen från Köpenhamn och Färöarna ville med pengar han fått från sjöfart i Amsterdam skapa ett anabaptistiskt mönstersamhälle. Därför fyllde han sin skepp Brand van Trugen med 35 familjer, som överlevt tidvattenkatastrofen då 8 000 drunknade söder om Jylland. Förutom boskap och bohus medfördes i denna ark också en mängd böcker, på danska mest, som skulle läsas för andlig uppbyggelse i "New Yorks första bibliotek".

Anneke byter några nerska ord med skeppsbyggaren Dirck Volckertszende Noorman från Bergen som kom med generalguvernören Minuit redan 1626. Han gifte sig med vallonens vackra dotter, blev far till kolonins först födda vita och förmögen på husaffärer, till svenskar i Smith Valley bland annat. Varv och byggmästare behövde folk som kunde handskas med furan och därför rekryterades skandinav. Det talas ett dussin olika språk i Nya Amsterdam och de nordiska hör till de vanligaste. (Officiellt kom 200 skandinav åren 1630-1674, men det kan ha varit många fler).

Utänför generaldirektörens stora byggnad får Anneke syn på sin syster Marritje och hennes man Tyman Jansson, som av alla döma också kommer från Marstrand. Tyman anses som

stadens främste skeppsbyggare och märkt av slutet ute på båtarna. Därför får han en hjälpare hand av dottern Elsie (vars man och son skulle hängas för uppror mot engelsmännen i slutet på seklet).

Längre upp i backen ansluter sig Sara och Hans Kierstede med lille sonen Hans. Hans den äldre är stadens kirurg och han flydde hit tillsammans med brodern Joakim sedan de mirakulöst överlevde general Tillys massmord på 30 000 saxare i Magdeburg. Sara var bara femton då hon gifte sig med Hans och många mins bröllopet. Ewardus hade länge önskat en ny kyrka i stället för den gamla ovanpå en kvarn. Efter sex drickar gick generaldirektören Kieft runt och fick gästerna att skriva under donationer, vilka sedan drev in utan pardon. Så nu kan Ewardus predika i en stenkyrka inne på fortet och för sjöfarande är tornet ett pålitligt landmärke.

Tragedin

Många församlingsbors gillar nog i tysthet Ewardus svavelosande predikan där måltavlan är Kiefts vanstyre. Denne svarar med kanotdunder under högmässan och utanför kyrkfönstret skrånar en hop soldater. I skrivelse till hemlandet beskyller guvernören Ewardus för dryckenskap och oredlighet. De styrande i Holland tröttnar på de ständiga bråken och kallar hem de två kombatanterna för räist och rättarting.

1647 sade Ewardus adjö till sin familj för att med Princess fara till Amsterdam tillsammans med Kieft. Men fartyget rände upp på klipporna i Bristolkanalen. Kanske försouades Kieft och Bogardus innan de drunknade i vågorna. Förlusten var dubbelt smärtsam för Anneke, eftersom Saras sväger Joakim Kierstede också omkom. Året efter dog